

Sygn. akt II CSK 37/19

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa Z. G.

przeciwko J. A.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,

na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 11 lipca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 18 kwietnia 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania w oparciu o wszystkie wymienione przesłanki.

Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, co oznacza, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych, podobnych spraw. Chodzi przy tym o problem, którego wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13 oraz z dnia 3 lutego 2012 r. I UK 271/11 - nie publ.). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07 oraz z dnia 9 lutego 2011 r., III SK 41/10 – nie publ.).

Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga

wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo jego niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08, nie publ.; z dnia 28 marca 2007 r., sygn. akt II CSK 84/07, nie publ.).

Skarżąca podniosła wątpliwości co do tego, czy umowa na mocy której strony dzielą majątek małżeński może być przedmiotem skargi pauliańskiej i ujęła je w pytaniu: „Czy w świetle obecnej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego tego typu umowy zawsze będą zmierzały do pokrzywdzenia wierzycieli, gdy na ich mocy którykolwiek z małżonków uzyskał korzyść, czy też istnieją ograniczenia w tej materii?”. Wskazała również na potrzebę wykładni art. 527 k.c.

Analiza wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, jego uzasadnienia oraz uzasadnień orzeczeń sądów obu instancji, nie daje podstaw do uznania, że rzeczywiście zachodzi wskazana przez skarżącą przesłanka potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Skarżąca nie przeprowadziła w tym zakresie pogłębionego wyводу prawnego i nie przytoczyła orzecznictwa, z którego wynikałyby jakiegokolwiek rozbieżności dotyczące przedstawionej problematyki.

Ubocznie należy wskazać, że przedstawiony przez skarżącą problem prawny był podejmowany w orzecznictwie. Wyjaśniono w nim, że wierzyciel, którego dłużnikiem jest jeden z małżonków, może żądać na podstawie art. 527 § 1 k.c. uznania za bezskuteczną czynności prawnej dokonanej przez obu małżonków i dotyczącej ich majątku wspólnego, gdy małżonek dłużnika nie wyraził zgody na zaciągnięcie zobowiązania w myśl art. 41 § 1 k.r.o. (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2011 r., III CZP 15/11, OSNC 2012, nr 1, poz. 1). Na podstawie art. 527 § 1 k.c. wierzyciel może zaskarżyć zgodny wniosek dłużnika i pozostałych uczestników postępowania o podział majątku wspólnego, dział spadku i zniesienie współwłasności, jeżeli w wyniku uwzględnienia tego wniosku przedmioty majątkowe objęte podziałem zostały nabyte przez uczestników

postępowania niebędących dłużnikami (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2010 r., III CZP 41/10, OSNC 2011, nr 1, poz. 5).

Skarżąca nie wykazała również przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci nieważności postępowania. Nieważność ta miała przejawiać się w pozbawieniu jej możliwości obrony swych praw wobec „orzeczenia w zakresie żądania niebędącego przedmiotem sporu”. Według skarżącej, Sąd błędnie uznał, że sformułowane roszczenie miało charakter ewentualny w stosunku do *actio pauliana*, a rezultatem ingerencji Sądu w roszczenie powoda było pozbawienie pozwanej prawa do sądu.

Przewidziane w art. 379 pkt 5 k.p.c. pozbawienie strony możliwości obrony jej praw polega na tym, że strona na skutek wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej nie brała udziału w całym postępowaniu lub jego znacznej części, jeżeli skutki tych wadliwości nie mogły być usunięte na następnych rozprawach przed wydaniem wyroku w danej instancji. Oceny zaistnienia takiej sytuacji procesowej dokonuje się w kontekście konkretnych okoliczności sprawy. Chodzi jednak tylko o wypadki rzeczywistego pozbawienia możliwości obrony, którego skutkiem było niedziałanie strony w postępowaniu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 590/17, nie publ.). Sytuacja taka nie wystąpiła w niniejszej sprawie. Okoliczności przytoczone przez skarżącą nie wskazują na pozbawienie możliwości obrony jej praw. Powód wniósł m.in. o uznanie za bezskuteczne w stosunku do niego dwóch umów i żądanie to zostało uwzględnione, zaś powództwo w pozostałym zakresie oddalone.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury, odwołanie się do przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymaga przedstawienia, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi oraz argumentacji wykazującej, że istotnie skarga jest oczywiście uzasadniona. Chodzi tu o wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Celem sformułowania powyższej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest

wykazanie oczywistego naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacji, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nie publ.).

Skarżąca nie wskazała w czym miałyby się wyrażać oczywista zasadność skargi. Podała jedynie, że „skarga jest oczywiście zasadna w zakresie, w jakim obejmuje intercyzę”.

Wobec powyższego nie można przyjąć, że przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zostały w sposób właściwy wykazane.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).